

FITkit

a principy návrhu obvodů pro FPGA v jazyku VHDL

Přednáška INP
Michal Bidlo

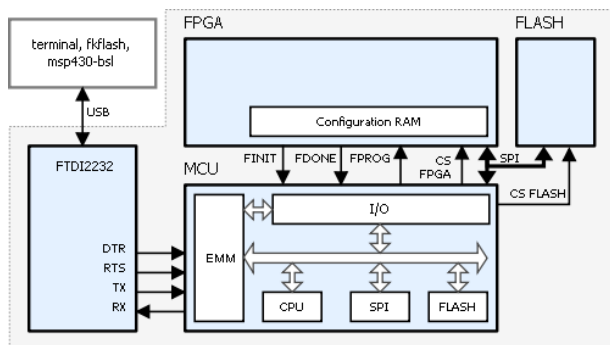

Obsah

- **Úvod:** struktura FITkitu, ovladače a pomocné vybavení
- **FITkit v příkladech** – demonstrace vybraných zařízení
  - Návrh jednoduchého čítače
  - Výpis řetězce na LCD displej
  - Klávesnice + LCD: jednoduchý „psací stroj“

Struktura FITkitu

- FITkit = MCU + FPGA + periferie
- Interakce s uživatelem prostřednictvím SW nástrojů speciálně vyvinutých pro FITkit (terminál, překladový systém, fflash, MSP430-Bootstrap Loader + další knihovny)

Princip funkce FITkitu

- Centrální řízení je prováděno z MCU. Ten typicky provádí:
  - Přenos dat mezi externí FLASH pamětí, MCU a FPGA
  - Programování FPGA (zápis do konfigurační SRAM paměti FPGA z externí FLASH paměti)
  - Komunikace s FITkitem z PC přes terminál (MCU zpracovává a vykonává příkazy zadané z terminálu uživatelem)
- Většina periférií FITkitu je připojena k FPGA, které též poskytuje řadu IO portů pro všeobecné použití.

Ovladače a pomocné vybavení

- Základem je knihovna **libfitkit** (sada funkcí pro komunikaci MCU s terminálem, FPGA a FLASH pamětí)
- Příklad: **Hello World!** na FITkitu s využitím knihovny **libfitkit**

```
#include <libfitkit.h>

void print_user_help(void) { }

{
    unsigned char decode_user_cmd(char *cmd_ucase, char *cmd)
    {
        return (CMD_UNKNOWN);
    }

void fpga_initialized() { }

void main(void)
{
    initialize_hardware();
    WDG_stop(); // zastav watchdog

    term_send_str("Hello World!\n");
    set_led_d5(1);
    set_led_d6(1);

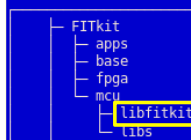
    while (1) {
        terminal_idle(); // obsluha terminalu
    }
}
```

Program pro MCU

Ukázka kódu pro set_led_d5

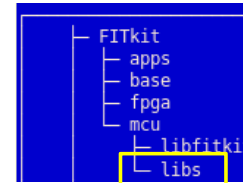
```
#define set_led_d5(on) {\
    P1DIR |= LED0; /* nastavit bit jako vystup */ \
    /* význam parametru on: 0 - sviti, 1 - nesviti */ \
    P1OUT = (on) ? (P1OUT & ~LED0) : (P1OUT | LED0); \
}
```

Více o programování MSP430 v C i ASM viz např.

Ovladače a pomocné vybavení

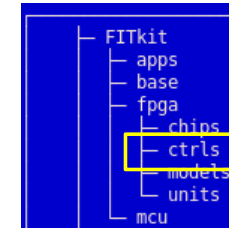
- Sekce MCU: ovladače periferních zařízení v C

Implementace funkcí specifických pro jednotlivé periferie, obecné komunikační operace

- Sekce FPGA: komponenty k zajištění propojení periferních zařízení s MCU

- Návrh systému jako „ze stavebnice“

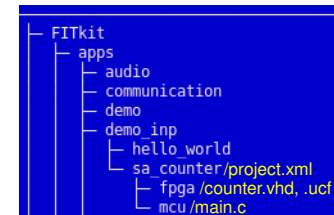

Základy návrhu obvodů na FPGA FITkitu

- Přístup preferující obvodové realizace systémů ve VHDL
- Proč?
  - Aplikačně-specifický HW
  - Možnost optimalizace výkonu a zdrojů při realizaci obvodů v FPGA
  - Plná kontrola návrhu od samého počátku
- Metodika návrhu
  - Návrh probíhá s ohledem na možnosti FPGA, veškeré prvky systému jsou od počátku navrhovány jako HW řešení a popsány ve VHDL
  - Program v MCU realizuje pouze nezbytně nutné funkce pro správnou činnost FITkitu jako celku

Příklad 1 (krok za krokem): návrh jednoduchého čítače pro FPGA

- Samostatný čítač, který bliká s LED D4
- Co budeme potřebovat a muset vytvořit
  - Vytvoříme strukturu projektu s potřebnými soubory

- Vytvoříme popis v XML pro překladový systém fcmake (soubor project.xml) - viz dokumentace na <http://merlin.fit.vutbr.cz/FITkit/docs/navody/kompilacev2.html>

Návrh jednoduchého čítače pro FPGA

- Pro tento projekt potřebujeme specifikovat vlastní tzv. **oplevel entitu**, **user constraints file** (.ucf) a skutečnost, že nepoužijeme žádnou předdefinovanou architekturu

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<project>

  <!-- Project description -->
  <name>Jednoduchý čítač v FPGA</name>
  <author>Michal Bidlo</author>
  <authoremail>bidlom@fit.vutbr.cz</authoremail>
  <description>Samostatný čítač v FPGA, který bliká s LED D4</description>

  <!-- MCU part -->
  <mcu>
    <file>main.c</file>
  </mcu>

  <!-- FPGA part -->
  <fpga toplevelandentity="counter" ucf="fpga/counter.ucf" architecture="none">
    <file>counter.vhd</file>
  </fpga>

</project>
```

Návrh jednoduchého čítače pro FPGA

- Vytvoříme popis obvodu ve VHDL ([counter.vhd](#))

```

library IEEE;
use IEEE.std_logic_1164.all;
use IEEE.std_logic_arith.all;
use IEEE.std_logic_unsigned.all;

entity counter is
port (
    SMCLK    : in std_logic;
    LEDF     : out std_logic
);
end counter;

architecture main of counter is

    signal cnt : std_logic_vector(23 downto 0) := (others => '0');

begin

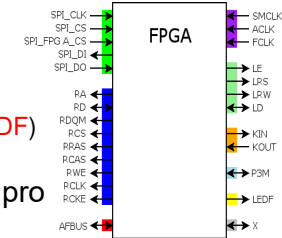
    LEDF <= cnt(23);
    process(SMCLK)
    begin
        if SMCLK'event and SMCLK = '1' then
            cnt <= cnt + 1;
        end if;
    end process;

end main;

```

Návrh jednoduchého čítače pro FPGA

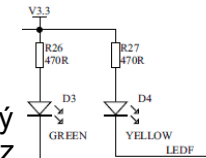
- Identifikujeme porty FPGA, které v našem návrhu využijeme. Pro nejjednodušší cyklický čítač potřebujeme:

- Hodinový signál (**SMCLK**)
- Výstup čítače pripojený na D4 (**LEDF**)

- Vytvoříme popis mapování pinů pro syntezátor (soubor `counter.ucf`)

```
NET "SMCLK" LOC = "P80" | PERIOD=8 MHz HIGH 50%;
NET "LEDF" LOC = "P81" ; #yellow D4
```


- SMCLK je hodinový signál generovaný z MCU, který má frekvenci 7.3728 Mhz
- LED D4 svítí při LEDF = '0' a nesvítí při LEDF = '1'

Návrh jednoduchého čítače pro FPGA

- Vytvoříme inicializační program pro MCU (nezbytné)

```
#include <fcntl.h>

void print_user_help(void) { }

unsigned char decode_user_cmd(char *cmd_ucase, char *cmd)
{
    return (CMD_UNKNOWN);
}

void fpga_initialized() { }

int main(void)
{
    initialize_hardware();

    while (1)
    {
        terminal_idle(); // obsluha terminalu
    }
}
```

Návrh jednoduchého čítače pro FPGA

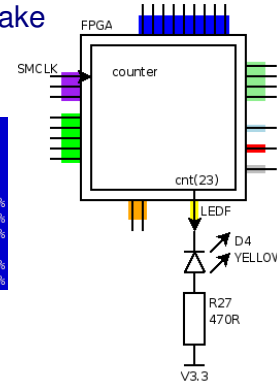
- Nyní přistoupíme k překladu projektu (lze též přes QDevKit)
  - V adresáři se souborem `project.xml` spustíme příkaz `fcmake`; vytvoříme tak soubory pro překlad a syntézu
  - Dále přeložíme projekt příkazem `make`
  - Některé zajímavé statistiky syntézy (viz `build/fpga/project.srp`)

```
Device utilization summary:
-----
Selected Device : 3s50pq208-4

Number of Slices:          13 out of   768   1%
Number of Slice Flip Flops: 23 out of  1536   1%
Number of 4 input LUTs:    23 out of  1536   1%
Number of IOs:             2 out of    124   1%
Number of bonded IOBs:     2 out of    124   1%
Number of GCLKs:           1 out of     8   12%

Timing Summary:
-----
Speed Grade: -4

Minimum period: 5.298ns (Maximum Frequency: 188.751MHz)
Minimum input arrival time before clock: No path found
Maximum output required time after clock: 7.241ns
Maximum combinational path delay: No path found
```


Příklad 2: ovládání displeje z FPGA

- Jednoduchá aplikace, která na LCD zobrazí textový řetězec
- LCD vyžaduje dodržení předepsaného časování instrukcí, zejména dostatečnou periodu signálu LE. **Frekvence SMCLK je pro LCD příliš vysoká.**
  - Využijeme čítač jako dělič kmitočtu
- Před zápisem znaků do LCD je třeba provést jeho inicializaci, případně vymazání (přesně definované instrukce v podobě kombinace hodnot signálů LRS, LRW, LD)
  - Použijeme ROM k uchování inicializačních a znakových instrukcí
  - Pomocí čítače vygenerujeme postupně všechny adresy ROM, čímž dosáhneme zaslání požadované sekvence instrukcí do LCD a vypsání řetězce

Návrh jednoduchého čítače pro FPGA

- Hlavní výstupy překladu
  - `build/project.bin` (bitstream pro FPGA)
  - `build/project_f1xx.hex`
  - `build/project_f2xx.hex` (program pro MCU)
- Po úspěšném překladu spustíme QDevKit, zadáme naprogramování FITkitu (možno též pomocí `make load`), připojíme se přes terminál k FITkitu a můžeme sledovat výstup čítače (jeho nejvyšší bit) v podobě blikající LED D4

Ovládání displeje z FPGA

- Definice signálu instrukce LCD, paměti ROM a jejího obsahu
  - Pevně zvolená posloupnost instrukcí, která provede inicializaci displeje, vypíše textový řetězec a „skončí“

```
subtype lcd_inst is std_logic_vector(9 downto 0);
signal lcd_ifc: lcd_inst := "0000000000";

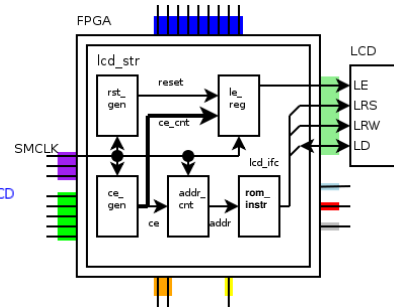
type ROM is array(0 to 10) of lcd_inst;
constant rom_instr: ROM := (
  -- LRS, LRW, LD(7 downto 0) <-- toto je instrukcni rozhrani LCD displeje
  "0000111000", -- set to 8bit operation, 2-line display, 5x8 dot font
  "0000001110", -- turn on display and cursor
  "0000000110", -- incr addr mode by 1, shift cursor right, no display shift
  "0000000001", -- clear display, set DDRAM addr to 00H from AC
  "1001000110", -- F
  "1001001001", -- I
  "1001010100", -- T
  "1001101011", -- k
  "1001101001", -- i
  "1001110100", -- t
  "0000000000" -- output in the idle state
);
```

Ovládání displeje z FPGA – popis chování

```
-- vygenerujeme vnitřní reset pro nastavení počáteční '1' na LE
-- (tím se s jeho první sestupnou hranou vykoná první instrukce LCD)
reset <= '0' when reset_cnt = X"F" else '1';
rst_gen: process(SMCLK)
begin
    if SMCLK'event and SMCLK = '1' then
        if reset = '1' then
            reset_cnt <= reset_cnt + 1;
        end if;
    end if;
end process rst_gen;

-- citac pro snizení frekvence zasílání instrukcí do LCD
ce_gen: process(SMCLK) -- (odvozena od SMCLK)
begin
    if SMCLK'event and SMCLK = '1' then
        ce_cnt <= ce_cnt + 1;
    end if;
end process ce_gen;

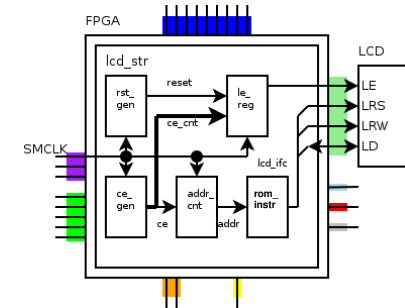
ce <= '1' when ce_cnt = X"3FFF" else '0';
```


Ovládání displeje z FPGA – popis chování

```
-- citac adresy ROM, ze ktere se ctou instrukce pro LCD
addr_cnt: process(SMCLK)
begin
    if SMCLK'event and SMCLK = '1' then
        if ce = '1' then
            if addr < 10 then
                addr <= addr + 1;
            end if;
        end if;
    end if;
end process addr_cnt;

lcd_ifc <= rom_instr(addr);
```

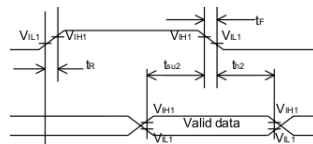
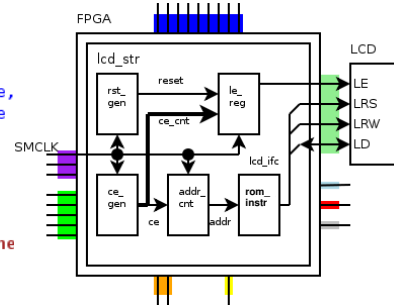

rom_instr je definován jako pole konstant reprezentujících instrukce pro LCD.

Ovládání displeje z FPGA – popis chování

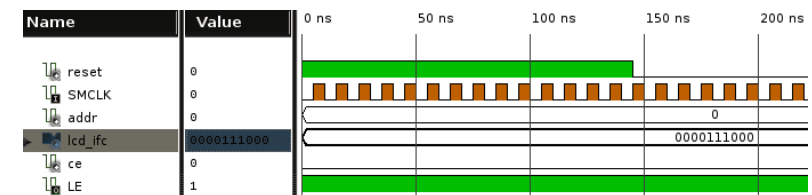
```
-- tento registr řídí přechody signálu LE displeje,
-- jehož setupné hrany vzorkují dodávané instrukce
le_register: process(SMCLK, reset)
begin
    if reset = '1' then
        le_reg <= '1';
    elsif SMCLK'event and SMCLK = '1' then
        if ce_cnt = X"3000" or ce_cnt = X"0FFF" then
            le_reg <= not le_reg;
        end if;
    end if;
end process le_register;

LE <= le_reg;
LRS <= lcd_ifc(9);
LRW <= lcd_ifc(8);
LD <= lcd_ifc(7 downto 0);
```

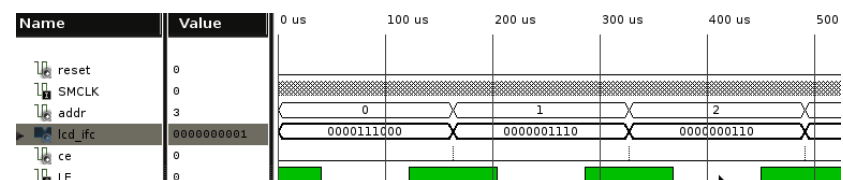

Ovládání displeje z FPGA – ukázka simulace

• Inicializace obvodu (reset)

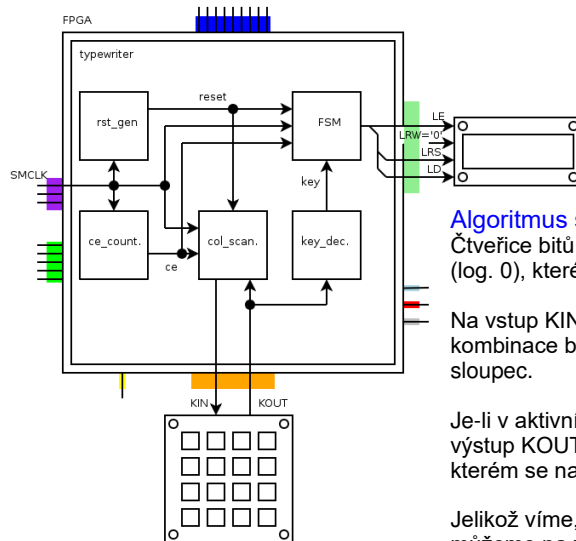

• Hlavní činnost obvodu

Příklad 3: interakce s klávesnicí FITkitu

- Jednoduchý „psací stroj“ využívající klávesnici a LCD

Algoritmus scanování klávesnice:

Čtveřice bitů KIN udává aktivní sloupec (log. 0), které budou citlivé na stisk klávesy.

Na vstup KIN přivádíme cyklicky kombinace bitů, které aktivují vždy jediný sloupec.

Je-li v aktivním sloupci stisknuta klávesa, výstup KOUT určuje řádek (bit v log. 0), ve kterém se nachází stisknutá klávesa.

Jelikož víme, který sloupec je právě aktivní, můžeme na základě pozice nulového bitu v KOUT určit stisknutou klávesu.

Interakce s klávesnicí FITkitu

Scan kláves a dekodér znaků

```
col_scan: process(SMCLK, reset)
begin
    if reset = '1' then
        col_reg <= "1110";
    elsif SMCLK'event and SMCLK = '1' then
        if ce = '1' then
            -- není-li stisknuta klávesa, provádíme sken sloupce
            if KOUT = "1111" then
                col_reg <= col_reg(2 downto 0) & col_reg(3);
            end if;
            -- (jinak podržíme aktivní sloupec se stisknutou klávesou)
        end if;
    end if;
end process col_scan;
KIN <= col_reg;

-- dekodér znaku ve sloupci aktivovaném signalem col_reg
key_decoder: process(col_reg, KOUT)
begin
    case (col_reg & KOUT) is
        -- 1. sloupec
        when "11101110" => key <= key_1;
        when "11101101" => key <= key_4;
        when "11101011" => key <= key_7;
        when "11100111" => key <= key_krat;
        -- 2. sloupec
        when "11011110" => key <= key_2;
        .
        .
        .
        when others => key <= (others => '0');
    end case;
end process key_decoder;
```

Interakce s klávesnicí FITkitu

Kombinační logika FSM:

inicializace LCD

detekce stisku klávesy, ošetření držení klávesy

časování vystavení znaku na LCD

```
LE <= '1';
LRS <= '0';
LRW <= '0'; -- nevyuzito => trvale do '0'
LD <= "00000000";
case cstate is
    when SInit => nstate <= SI1phase1;
    when SI1phase1 => nstate <= SI1phase2;
    when SI1phase2 => nstate <= SI2phase1;
    when SI2phase1 => nstate <= SI2phase2;
    when SI2phase2 => nstate <= SI3phase1;
    when SI3phase1 => nstate <= SI3phase2;
    when SI3phase2 => nstate <= SI4phase1;
    when SI4phase1 => nstate <= SI4phase2;
    when SI4phase2 => nstate <= SIdle;
    when SIdle => -- KOUT 1111 = zadna klavesa není stisknuta
        if KOUT /= "1111" then nstate <= SKeyDown;
        else nstate <= SIdle; end if;
    when SKeyDown => nstate <= SHold;
    when SHold => -- osetrim, aby se znak nevypisoval opakovane
        if KOUT /= "1111" then nstate <= SHold;
        else nstate <= SIdle; end if;
    when others => nstate <= SIdle;
end case;
```

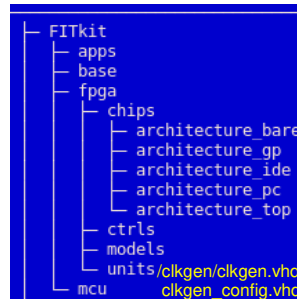
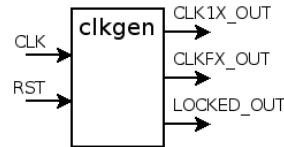
Konstrukce grafu FSM dle výše uvedeného VHDL specifikace je ponechána na samostatné cvičení.

Taktování obvodů s využitím DCM vestavěného v FPGA

- Příklad 4: Čítač blikající s LED D4, který využívá hodinový signál o vyšší frekvenci z generátoru hodin

- Využijeme komponentu Xilinx clkgen

- Vstup: hodiny SMCLK
- Výstup: hodiny CLKFX_OUT (násobené či dělené SMCLK dle specifikace)
- CLK1X_OUT jsou původní SMCLK zarovnané vůči CLKFX_OUT
- LOCKED_OUT je aktivní (v log. 0) před náběhem generátoru, kdy ještě nejsou hodinové výstupy k dispozici
- Balíček clkgen_cfg definuje možné konstanty pro specifikaci frekvence

Čítač pracující na vyšší frekvenci

- K popisu projektu (soubor project.xml) přidáme informaci o generátoru hodin pro FPGA

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<project>

  <!-- Project description -->
  <name>Zrychlený čítač v FPGA</name>
  <author>Michal Bidlo</author>
  <authoremail>bidlom@fit.vutbr.cz</authoremail>
  <description>Čítač, který je taktován zrychlenými hodinami z clkgen a bliká s D4</description>

  <!-- MCU part -->
  <mcu>
    <file>main.c</file>
  </mcu>

  <!-- FPGA part -->
  <fpga toplevelandentity="counter" ucffile="fpga/counter.ucf" architecture="none">
    <include>fpga/units/clkgen/package.xml</include>
    <file>counter.vhd</file>
  </fpga>
</project>
```

Čítač pracující na vyšší frekvenci

- VHDL popis modifikovaného obvodu

```
library IEEE;
use IEEE.std_logic_1164.all;
use IEEE.std_logic_arith.all;
use IEEE.std_logic_unsigned.all;
use work.clkgen_cfg.all;

entity counter is
  port (
    SMCLK : in std_logic;
    LEDF : out std_logic
  );
end counter;

architecture main of counter is
  component clkgen is
    generic (
      FREQ : dcm_freq
    );
    port (
      CLK : in std_logic;
      RST : in std_logic;
      CLK1X_OUT : out std_logic;
      CLKFX_OUT : out std_logic;
      LOCKED_OUT : out std_logic
    );
  end component;

  signal cnt : std_logic_vector(23 downto 0) := (others => '0');
  signal mclk : std_logic;

  begin
    clkgen_inst : entity work.clkgen
      generic map (
        FREQ => DCM_40MHz
      )
      port map (
        CLK => SMCLK,
        RST => '0',
        CLK1X_OUT => open,
        CLKFX_OUT => mclk,
        LOCKED_OUT => open
      );

    LEDF <= cnt(23);

    process(mclk)
    begin
      if mclk'event and mclk = '1' then
        cnt <= cnt + 1;
      end if;
    end process;
  end main;
```

Čítač pracující na vyšší frekvenci

- Projekt přeložíme a spustíme stejným způsobem jako v předcházejícím příkladu
- Po naprogramování FITkitu můžeme pozorovat LED D4, jejíž blikání vykazuje vyšší frekvenci

- Výsledek syntézy

Device utilization summary:

Selected Device : 3s50pq208-4

Number of Slices:	15 out of 768	1%
Number of Slice Flip Flops:	24 out of 1536	1%
Number of 4 input LUTs:	24 out of 1536	1%
Number of IOs:	2	
Number of bonded IOBs:	2 out of 124	1%
Number of GCLKs:	1 out of 8	12%
Number of DCMs:	1 out of 2	50%

Timing Summary:

Speed Grade : -4

Minimum period: 28.95ns (Maximum Frequency: 34.537MHz)
 Minimum input arrival time before clock: No path found
 Maximum output required time after clock: 7.241ns
 Maximum combinational path delay: No path found

